

STARTNOTITIE MER/PRINCIPEBESLUIT

HOLLANDSCHE IJSSEL

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

STARTNOTITIE MER/PRINCIPEBESLUIT

HOLLANDSCHE IJSSEL

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

11 april 1991

INHOUDSOPGAVE

- inleiding	5
- principebesluit Hollandsche IJssel	9
- verantwoording keuzes en toelichting principebesluit	17
- startnotitie milieu-effectrapportage depot Hollandsche IJssel	27

INLEIDING

probleemschets en aanpak

De Hollandsche IJssel en haar oevers zijn ernstig verontreinigd.

Deze verontreinigingen brengen risico's met zich mee voor mens en milieu. De rivier en een groot deel van de zellingen (buitendijkse terreinen) kunnen niet of nauwelijks worden gebruikt voor wonen en recreëren. Verdergaande verpaupering dreigt. Een grootscheepse sanering is nodig.

De Stuurgroep Hollandsche IJssel wil deze problemen aanpakken en zo nieuwe kansen scheppen voor dit gebied. Van de Stuurgroep maken deel uit: de zes gemeenten in de regio (Gouda, Moordrecht, Nieuwerkerk a/d IJssel, Ouderkerk, Krimpen a/d IJssel en Capelle a/d IJssel), de regionale waterkwaliteitsbeheerders (de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland en het zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden), de provincie Zuid-Holland en de ministeries van Verkeer en Waterstaat, van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en van Landbouw, Natuurbeheer en visserij (LNV).

Als eerste stap heeft de Stuurgroep scenario's laten ontwikkelen voor sanering en ontwikkeling van de Hollandsche IJssel en oevers. Deze scenario's zijn opgenomen in het Eindrapport "Integrale studie Hollandsche IJssel".

Op grond van de standpunten van de afzonderlijke overheden heeft de Stuurgroep nu twee gezamenlijke besluiten genomen: een principebesluit en het uitbrengen van een startnotitie voor een milieu-effectrapportage (m.e.r.) depot Hollandsche IJssel.

inspraak

Deze besluiten kunnen ingrijpende gevolgen hebben voor het gebied waarin u woont. Daarom wil de Stuurgroep graag horen wat u er van vindt. Uw mening wordt gevraagd over zowel het principebesluit als de startnotitie voor de m.e.r. depot Hollandsche IJssel.

principebesluit

In dit besluit worden de hoofdlijnen vastgelegd voor de verdere uitwerking van het project Hollandsche IJssel.

Uitgangspunt bij de schoonmaak van de rivier, de waterbodem en de zellingen is dat de risico's voor mens en milieu na sanering te verwaarlozen zijn. Het besluit legt de doelstellingen en de aanpak op hoofdlijnen vast. Voor de afzonderlijke zellingen wordt bovendien aangegeven op welke functie de sanering wordt afgestemd. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de functies wonen, recreëren, natuur en industrie. In een aantal gevallen wil de Stuurgroep het gebruik van een zelling wijzigen.

Het principebesluit legt tevens de uitgangspunten vast voor de tussen partijen te sluiten overeenkomst. Deze overeenkomst regelt de uitvoering van het project Hollandsche IJssel. De uitvoering zal zo'n 15 jaar in beslag nemen.

Bij de sanering van de rivier en de zellingen komen ernstig verontreinigde grond en baggerspecie vrij. In het principebesluit worden de hoeveelheden verontreinigd materiaal aangegeven en het gebied, waarbinnen gezocht wordt naar een stortplaats.

startnotitie milieu-effectrapportage

De startnotitie voor de m.e.r. Hollandsche IJssel heeft betrekking op de aanleg, het gebruik en het beheer van een bergingsdepot voor circa 3,3 miljoen m³ verontreinigde baggerspecie en/of ongeveer 820.000 tot 1 miljoen m³ verontreinigde zellinggrond en ongeveer 730.000 m³ zuiveringsslib-residuen. Alles bij elkaar is daarvoor een oppervlakte van 60 à 80 hectare nodig. De Zuidplaspolder vormt het gebied waarbinnen een aantal alternatieven wordt onderzocht. In het onderzoek wordt de visie van de gemeenten op de ruimtelijke ontwikkeling van de Zuidplaspolder meegewogen.

De definitieve besluitvorming over de aanleg van een bergingsdepot zal worden gebaseerd op de resultaten van de milieu-effectrapportage en inzichten uit andere lopende studies van rijk en provincie.

voorlichting/inspraakavonden

De Stuurgroep Hollandsche IJssel houdt een centrale inspraakavond op woensdag 1 mei 1991 om 20.00 uur in gebouw de Zuidplas, Stevensstraat 76 te Moordrecht. Verder verzorgt de Stuurgroep inspraakavonden op 15 april om 20.00 uur in het gemeentehuis van Capelle a/d IJssel (De Linie 5) en op 24 april om 19.30 uur in het gemeentehuis van Krimpen a/d IJssel (Raadhuisplein 2).

Op deze inspraakavonden staat het principebesluit centraal. Voorzover de inspraak van belang is voor de op te stellen m.e.r.-richtlijnen zal de Stuurgroep er zorg voor dragen dat deze reacties daarbij betrokken worden.

terinzagelegging

De startnotitie voor de m.e.r. en het principebesluit liggen van 11 april 1991 tot en met 10 mei 1991 ter inzage tijdens kantooruren:

- in de bibliotheek van de provincie Zuid-Holland, Koningskade 1, Den Haag;
- bij het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Dokter van der Stamstraat 2, Leidschendam;
- bij Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland, Boompjes 200, Rotterdam;
- bij het Hoogheemraadschap van Schieland, Maasboulevard 123, Rotterdam;
- op de gemeentehuizen van de zes betrokken gemeenten en de gemeenten Moerhuizen en Waddinxveen.

Buiten kantooruren is inzage mogelijk na telefonische afspraak.

Exemplaren van het principebesluit en de startnotitie m.e.r. depot Hollandsche IJssel zijn verkrijgbaar op de gemeentehuizen en bij het secretariaat van de Stuurgroep Hollandsche IJssel. Zolang de voorraad strekt worden ook exemplaren van het eindrapport "Integrale studie Hollandsche IJssel" beschikbaar gesteld.

schriftelijke reacties

Tot en met 10 mei 1991 kan een ieder zijn of haar opmerkingen ten behoeve van:

- a. het principebesluit;
 - b. de richtlijnen voor het milieu-effectrapport;
- schriftelijk kenbaar maken.

U wordt verzocht in uw reactie duidelijk aan te geven welke opmerkingen zich richten op het principebesluit en welke gaan over de op te stellen m.e.r. richtlijnen.

De Stuurgroep zal alle inspraakreacties beoordelen. De inspraak kan de Stuurgroep aanleiding geven het genoemde principebesluit bij te stellen.

In het kader van de m.e.r. procedure kunnen alleen de opmerkingen die betrekking hebben op het in de startnotitie beschreven initiatief aan de orde komen.

U kunt uw opmerkingen indienen bij:
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
postbus 90602, 2509 LP Den Haag,
onder vermelding van "Hollandsche IJssel".

Meer informatie over het Project Hollandsche IJssel wordt gegeven door de heer L. C. de Jonge van de provincie Zuid-Holland (070-3116854).

Over de m.e.r. procedure wordt informatie verstrekt door de heer Hartholt (070-3116582).

PRINCIPEBESLUIT HOLLANDSCHE IJSSEL

1. probleemschets en centrale doelstellingen van het project

Uit het Eindrapport "Integrale Studie Hollandsche IJssel" blijkt dat de rivier de Hollandsche IJssel en haar oevers (de zellingen) ernstig zijn verontreinigd. Deze verontreinigingen brengen een aantal risico's met zich, leggen beperkingen op aan de gebruiksmogelijkheden van de rivier en hebben er toe geleid dat een aantal zellingen niet of niet optimaal gebruikt (kunnen) worden.

Wij, de overheden verenigd in de Stuurgroep Hollandsche IJssel zijn verplicht en willen zorg dragen voor een aanvaardbare milieukwaliteit voor respectievelijk de waterbodem, het water en de zellingen.

Wij constateren dat de milieuhygiënische situatie dermate ernstig is dat een sanering onafwendbaar is. Wij staan echter ook revitalisering van dit gebied en versterking van de recreatieve potenties voor. Bij de sanering en ontwikkeling van het gebied zullen saneringsmogelijkheden en ruimtelijke, ecologische en recreatieve potenties op elkaar worden afgestemd.

Een individuele aanpak van de afzonderlijke compartimenten brengt onvermijdelijk herverontreiniging met zich mee en kan derhalve niet effectief zijn. Een individuele aanpak door partijen zal tevens tot aanzienlijk hogere kosten leiden.

Op grond van deze probleemschets kiezen wij voor een integrale aanpak met de volgende centrale doelstelling:

De sanering van de Hollandsche IJssel en oevers wordt gericht op kwaliteitsverbetering van de rivier en haar oevers, inclusief de zellingen. De maatregelen dienen zodanig te zijn dat de kans op verspreiding van verontreinigingen of verontreiniging van andere compartimenten tot een verwaarloosbaar risico is teruggebracht.

Aan het watersysteem moeten tenminste de functies scheepvaart, watervoorziening voor de landbouw, viswater en daarmee (lokaal) zwemwater kunnen worden toegekend. Voorts dient het watersysteem te voldoen aan de waterkwaliteitsdoelstellingen die behoren bij de in de Derde Nota Waterhuishouding beschreven ecologische doelstelling van het middelste niveau.

De sanerings- en herinrichtingsmaatregelen dienen, in lijn met de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening (Extra), gericht te worden op het creëren en benutten van de ruimtelijke en recreatieve mogelijkheden van het gebied.

2. doelstellingen per te saneren compartiment

2.1. zellingen

De sanering wordt erop gericht bestaande risico's zodanig weg te nemen dat na sanering de toegekende functie gehandhaafd of gerealiseerd kan worden. Daarbij mag er nauwelijks sprake zijn van gebruiksbelemmeringen.

Per zelling zal het in de bijlage aangegeven functieniveau worden gerealiseerd. De minister van VROM, dan wel de provincie kunnen, gehoord de Stuurgroep, uitsluitend om redenen van doelmatigheid afwijken van dit functieniveau, behoudens rechterlijke uitspraken.

De financiering wordt geënt op de IBS dan wel haar rechtsopvolger, dan wel een in onderling overleg overeengekomen regeling.

2.2. waterbodem

De waterbodem van de Hollandsche IJssel dient tenminste integraal te voldoen aan de toetsingswaarden uit de Derde Nota Waterhuishouding, waarbij er geen belemmeringen aanwezig mogen zijn voor het realiseren van de beoogde waterkwaliteit.

Uitsluitend op grond van de resultaten van nader onderzoek, saneringsonderzoek, alsmede inspraak in het kader van de WVO procedures kan de minister van Verkeer en Waterstaat met lokale afwijkingen instemmen.

Voor de financiering wordt uitgegaan van de volgende algemene lijn:

- a. wanneer sprake is van (al dan niet achterstallig) onderhoudsbaggerwerk wordt dat gefinancierd door de haven/vaarwegbeheerder;
- b. wanneer sprake is van de samenloop van sanerings- en onderhoudsbaggerwerk wordt het deel

van de sanering dat het onderhoud betreft gefinancierd door de haven/vaarwegbeheerder. Het deel dat als saneringsbaggerwerk beschouwd mag worden, komt in principe ten laste van het Rijk, maar er zal tevens een bijdrage worden verlangd van de haven/vaarwegbeheerder.

2.3. waterkwaliteit

Het water in de Hollandsche IJssel dient binnen de saneringsperiode tenminste te voldoen aan de normen voor de basiskwaliteit. Met het oog op deze doelstelling en de eerdergenoemde gestelde functionele eisen aan het watersysteem stellen wij ons de volgende doelen:

2.3.1. lozingen door afvalwaterzuiveringsinstallaties

De vracht aan en de concentraties van de verontreinigingen in het op de Hollandsche IJssel te lozen afvalwater van de bestaande, dan wel nog aan te leggen afvalwaterzuiveringsinstallaties dienen te voldoen aan de eisen van het Rijn-Actieprogramma. Binnen de saneringsperiode dient de centrale doelstelling gerealiseerd te worden.

De technische en financiële consequenties van realisatie van deze doelstelling en de haalbaarheid, met name gelet op de reductiemogelijkheden van de onder IV genoemde bronnen, zullen worden onderzocht.

De waterkwaliteitsbeheerders zijn verantwoordelijk voor de nieuwbouw en/of aanpassingen van de afvalwaterzuiveringsinstallaties.

2.3.2. directe lozingen door bedrijven en huishoudens

Alle ongezuiverde directe lozingen van huishoudens en bedrijven op de Hollandsche IJssel dienen binnen de saneringsperiode te zijn beëindigd. De gemeenten zorgen voor aanleg van een hoofdriool en aansluiting van de huishoudens en bedrijven op dit riool. Om redenen van doelmatigheid kan een gemeente en/of een bedrijf voor een andere oplossing kiezen. De gemeenten en de lozers dragen de kosten van de aanleg van het hoofdriool en de aansluiting op dit riool, dan wel van de andere oplossing. Rijkswaterstaat trekt de verleende WVO-vergunningen in, dan wel brengt deze in overeenstemming met de toegekende functionele kwaliteitsdoelstellingen.

2.3.3. indirecte lozingen

De ongezuiverde lozingen op het polderwater, dat in de Hollandsche IJssel wordt uitgeslagen, moeten ook worden aangepakt. Ook hier wordt in beginsel gestreefd naar aansluiting op de riolering. Wanneer dat niet doelmatig is kan de waterkwaliteitsbeheerder andere maatregelen voorschrijven. De aansluiting op de riolering en de aanleg van het hoofdriool komen ten laste van de lozers en de gemeente.

2.3.4. verontreiniging door meststoffen en bestrijdingsmiddelen, overige lozingen en instroming uit de Gouwe en Nieuwe Maas

Het polderwater dat op de Hollandsche IJssel wordt uitgeslagen, wordt verontreinigd door uitspoeling van mest en in mindere mate bestrijdingsmiddelen. Daarom moet ook deze bron worden aangepakt. In het Hollandsche IJsselgebied dienen de doelstellingen van het rijksbeleid met betrekking tot meststoffen en bestrijdingsmiddelen binnen de saneringsperiode te worden gerealiseerd. Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij draagt hier zorg voor. Daarnaast zullen provincie en Rijkswaterstaat zich inspannen om de lozingen door beroeps- en recreatievaart te minimaliseren.

De beoogde waterkwaliteit kan tenslotte alleen in de hele rivier worden gerealiseerd wanneer het instromende water uit de rivieren de Nieuwe Maas en de Gouwe aan een bepaalde minimumkwaliteit voldoet. De betreffende waterkwaliteitsbeheerders zullen zich hiervoor inspannen. Voor wat betreft de Nieuwe Maas zal Rijkswaterstaat hiertoe op grond van internationale verdragen (uitgewerkt in het Rijn-Actieprogramma) voor 1995 de noodzakelijke maatregelen treffen.

3. stortlocatie

Voor de realisering van het project Hollandsche IJssel is naast geld ook stortcapaciteit noodzakelijk. Dit gegeven vormt het gezamenlijke vertrekpunt voor verdergaande studie naar

stortcapaciteit in de regio. Een eerste stap hierbij is het opstellen van een milieu-effectrapport (MER). Dit milieu-effectrapport richt zich op de vraag of een locatie/locaties in de regio een mogelijkheid bieden voor het oplossen van de regio-specifieke problematiek van de sanering van de Hollandsche IJssel en oevers. Op grond van het provinciale zuiveringsslibplan wordt de stort van een hoeveelheid zuiveringsslibresiduen c.a. mede in deze milieu-effectrapportage betrokken. Dit MER staat niet op zichzelf en zal, zij het de voornaamste, slechts een der bouwstenen zijn waarop de besluitvorming over de stortproblematiek zal worden gebaseerd.

Parallel aan de m.e.r. depot Hollandsche IJssel lopen de volgende relevante studies:

- In opdracht van de ministeries van V.R.O.M. en Verkeer en Waterstaat wordt praktijkgericht onderzoek gedaan naar verbetering van reinigings- en scheidingstechnieken voor vervuilde grond en/of slib. Bij de uiteindelijke besluitvorming zullen de nieuwste inzichten worden betrokken.
- Het landelijke beleids-MER baggerspecie zal naar verwachting zicht bieden op de vraag of vanuit een oogpunt van milieuhygiëne enkele (zeer) grote regionale depots de voorkeur verdienen boven een groter aantal depots per rivier(vak). In dit MER worden ook de milieuhygiënische (en ruimtelijke) voor- en nadelen bekeken van stort op het land, al dan niet na het graven van putten, en stort onder grote wateren en/of rivieren.
- In (het verlengde van) de provinciale studie bergingslocaties afvalstoffen wordt onderzoek verricht naar de milieuhygiënische en ruimtelijke inpasbaarheid van regionale stortplaatsen. Via dit kader wordt duidelijk of er mogelijkheden zijn om elders enig soelaas te bieden voor de stortproblematiek van de Hollandsche IJssel en oevers.

In de m.e.r. depot Hollandsche IJssel zullen de mogelijkheden van stort van zowel de zelling-grond, het slibmateriaal als de zuiveringsslibresiduen worden onderzocht en - zoals wettelijk voorgeschreven - worden afgezet tegen andere beoogde toekomstige ontwikkelingen. De besluitvorming over de woningbouwlocatie Gouda-West wordt in dit verband meegenomen als een autonome ontwikkeling. De becijferde hoeveelheden te storten materiaal worden in de m.e.r. als uitgangspunt gehanteerd, waarbij een marge wordt ingebouwd die te rechtvaardigen is op grond van de huidige inzichten van de reinigbaarheid van grond/slib over een periode van 5 à 15 jaren.

Voorts wordt de m.e.r. zo ingericht dat de resultaten ook bruikbaar zijn indien berging van de vervuilde grond of slib in de regio milieuhygiënisch of anderszins niet inpasbaar blijkt en/of zich elders voor één van beide aantrekkelijker oplossingen voordoen. Zodoende kunnen opties die mogelijk naar voren komen uit de landelijke en provinciale studies zonder tijdverlies worden betrokken bij de besluitvorming.

In de m.e.r. worden een aantal locaties in de Zuidplaspolder onderzocht (zie bijlage 1 bij de startnotitie m.e.r.).

De mogelijkheden van reeds verontreinigde zellingen zijn nagegaan. Hierbij werd met name gedacht aan de Schanspolder in Ouderkerk en eventueel Loswal III in Capelle a/d IJssel. Uit een nadere analyse van alle zellingen blijkt dat geen van alle een oplossing kan bieden voor tenminste de stort van al het zellingmateriaal of de baggerspecie. De Schanspolder bijvoorbeeld is enerzijds te klein en anderzijds qua bodemopbouw milieuhygiënisch minder geschikt. Hetzelfde geldt voor Loswal III. Wij treden gezamenlijk op als initiatiefnemer voor de stortlocatie.

4. overeenkomst

Wij hebben het voornemen de doelstellingen en uitvoering van het project Hollandsche IJssel vast te leggen in een overeenkomst.

De overeenkomst zal zich uitspreken over alle onderdelen die wezenlijk zijn voor een blijvende integrale benadering van het project Hollandsche IJssel. Het gekozen scenario vormt de grondslag voor de overeenkomst.

In de overeenkomst worden zo concreet mogelijke doelstellingen en termijnen opgenomen om een helder vertrek- en ijkpunt te hebben voor de gekozen integrale benadering; de na te streven functienivo(s) voor het watersysteem en de afzonderlijke zellingen worden vastgelegd. In de

overeenkomst verplichten alle partijen zich voorts constructief mee te werken aan het vinden van een aanvaardbare oplossing voor de stortproblematiek.

Uitgangspunt voor de overeenkomst is het handhaven van eigen bevoegdheden en financiële verplichtingen. Wel wordt de mogelijkheid geopend een uitvoerend orgaan op te richten dat delen van de uitvoering voor haar rekening gaat nemen. Binnen de wettelijke mogelijkheden wordt voorts natuurlijk gestreefd naar het drukken van de gemeenschappelijke lasten en een per partner realiseerbaar uitgavennivo. De mogelijkheid een fonds Hollandsche IJssel in het leven te roepen wordt niet uitgesloten. De looptijd van het project en de complexiteit van de materie maken tenslotte een programmatische aanpak en evaluatie van het project gewenst. Technisch wordt dit vorm gegeven door integratie van af te zonderen onderdelen van reeds bestaande programmeringen.

bijlage: funtietoekenning zellingen

Gouda

1. Zuiderijsseldijk: wonen
2. Goejanvervelledijk: natuur
3. Driehoek: gedeeltelijk wonen, gedeeltelijk stedelijke recreatie
4. Koudasfaltfabriek: wonen/stedelijke recreatie
5. Gouderaksedijk: gedeeltelijk industrie, gedeeltelijk wonen/stedelijke recreatie
6. Schielandse Hogezeedijk: industrie

Ouderkerk

7. Middelblok-groot: industrie
8. Middelblok-klein: industrie
9. Zellingwijk: wonen
11. Geitenwei: natuur/recreatie, handhaving bestaande woningen en laad- en losplaats
12. Uiterwaard/voetbalveld: gedeeltelijk natuur/recreatie, gedeeltelijk wonen, gedeeltelijk industrie.
13. Schanspolder: vanuit de rivier geredeneerd wordt ontwikkeling van deze zelling voor natuur/recreatie voorgestaan, vanuit de door Ouderkerk gesignaleerde behoefte aan bedrijfsterrein de functie industrie. Provincie en gemeente brengen de behoefte aan bedrijfsterrein in beeld en zullen op basis hiervan tot een oplossing komen.
15. IJssellaan: wonen, handhaving bestaande industrie
19. Boele: industrie
20. Heuvelman: industrie
21. De Dikke Boom: wonen, openbare doeleinden, natuur/recreatie
22. Avia: industrie
24. Ouderkerk-centrum: wonen, recreatie, detailhandel
25. Omon: wonen, handhaving bestaande industrie
27. Watertoren: industrie

Moordrecht

10. Moordrecht-centrum: wonen/stedelijke recreatie

Nieuwerkerk a/d IJssel

14. Kortenoord: industrie
16. Blok: industrie
17. Onderneming: industrie
18. Klein-Hitland: natuur/recreatie
23. Groot-Hitland: gedeeltelijk wonen, gedeeltelijk natuur/recreatie
26. Groot-Hitland Stredam: gedeeltelijk wonen, gedeeltelijk natuur/recreatie

Krimpen a/d IJssel

28. Werf I: vertrekpunt voor sanering: wonen. Gemeente sluit stedelijke recreatie niet uit
30. IJsseldijk 109-111: wonen
31. Werf II: vertrekpunt voor sanering: wonen. Gemeente sluit stedelijke recreatie niet uit
32. Werf III: wonen
34. IJsseldijk 235-335: wonen
36. IJsseldijk 337-365: vertrekpunt voor sanering: industrie. Gemeente sluit wonen/stedelijke recreatie niet uit
38. Zellingstraat: industrie
39. EMK-terrein: (lichte) industrie/stedelijke recreatie

Capelle a/d IJssel

29. Capelle Jachthaven: gedeeltelijk stedelijke recreatie, gedeeltelijk natuur/recreatie, gedeeltelijk wonen

- 33. Loswal III: gedeeltelijk wonen, gedeeltelijk industrie, gedeeltelijk stedelijke recreatie
- 35. Dorpsstraat Vuyk: wonen/stedelijke recreatie
- 37. Ketensedijk/Feenstra: wonen
- 40. Nijverheidsstraat Vuyk: industrie
- 41. Albatros-terrein: industrie

VERANTWOORDING KEUZEN EN TOELICHTING PRINCIPEBESLUIT

VERANTWOORDING KEUZEN

1. algemeen

Het Principebesluit en de startnotitie m.e.r. depot Hollandsche IJssel die nu voorliggen vormen de uitkomst van de besluitvorming over het eindrapport Integrale studie Hollandsche IJssel. De Stuurgroep Hollandsche IJssel heeft zich bij dit principebesluit gebaseerd op de besluitvorming van de afzonderlijke overheden, die in de periode juni 1989 tot eind januari 1991 tot stand is gekomen. In deze verantwoording wordt eerst het standpunt van de verschillende overheden kort samengevat weergegeven. Vervolgens worden de in het Principebesluit en de startnotitie m.e.r. depot Hollandsche IJssel gemaakte keuzen verklaard en toegelicht.

2. standpunt overheden

Rijk

De drie ministeries hebben alle drie het basisscenario uit het eindrapport Integrale Studie Hollandsche IJssel afgewezen als uitgangspunt voor de sanering.

Het ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft een duidelijke voorkeur voor tenminste het groei-scenario en is bereid in deze kabinetsperiode 13,5 miljoen gulden bij te dragen aan het project. Een en ander is vastgelegd in het saneringsprogramma waterbodems rijkswateren 1990-2000 dat ter goedkeuring is aangeboden aan de Tweede Kamer. Verkeer en Waterstaat hecht eraan dat de stuurgroep constructief zal meewerken aan onderzoek naar een stortplaats in de regio voor het slib dat vrijkomt bij de sanering van de Hollandsche IJssel.

De integrale benadering en de voorgestane programmatische aanpak spreekt de verschillende geledingen binnen het ministerie van VROM aan en vormt een reden voor een hogere urgentie en prioriteit van saneringen die vallen binnen het kader van de Interimwet Bodemsanering (IBS). Bij alle in het kader van de IBS te saneren locaties dient de multifunctionele variant, waarbij de bodem na sanering weer geschikt is voor ieder type gebruik, te worden onderzocht. Voorts wordt niet uitgesloten dat in een aantal gevallen als gevolg van locatiespecifieke omstandigheden wordt gekozen voor een saneringsvariant, die past in het basisscenario. Op grond van een totaalbeeld van de aanpak van het project is men bereid ter wille van de voortgang van het project af te wijken van de volgorde per locatie, die uitsluitend bepaald wordt door de ernst van het gevaar voor de volksgezondheid en het milieu.

Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij spreekt zich uit voor een groeiscenario en zal haar mogelijkheden bezien om hierop in te spelen bij de toekomstige inrichting van het gebied.

provincie

De provincie heeft gekozen voor verdere uitwerking van een groeiscenario.

De realisering van een stortplaats voor tenminste het verontreinigde materiaal van de zellingen is voorwaarde. Het grondgebied van de zes betrokken gemeenten is hiervoor het primaire zoekgebied. De provincie hecht er aan dat de gemeente Gouda haar taakstelling voor woningbouw kan realiseren. Dit kan leiden tot realisering van Gouda- West. De besluitvorming over deze bouwlocatie is een autonome ontwikkeling voor de stortplaats.

Voorts wordt er van uit gegaan dat het project niet leidt tot een onevenredige belasting van het provinciale budget voor bodemsanering. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het Rijk en gemeenten hun bijdragen toezeggen conform de Interimwet Bodemsanering of haar opvolger, de Wet Bodembescherming.

gemeenten

De gemeente Capelle aan den IJssel heeft gekozen voor het groei++ scenario. De sanering van het Albatros-terrein dient hierbij conform recente besluitvorming te worden afgestemd op de functie industrie.

De gemeente Krimpen aan de IJssel wil het groei++ scenario nastreven.

Bij een aantal zellingen wil zij niet uitsluiten dat de industrie, die gevestigd is op verontreinigde locaties, in afwijking van het groeiscenario (ook na sanering) wordt gehandhaafd.

De gemeente Ouderkerk heeft gekozen voor het groeiscenario mits dit de financiële mogelijkheden van de gemeente niet te boven gaat. De gemeente is namelijk niet in staat voor elke sanering de normale wettelijke bijdrage van een drempelbedrag plus 10% van de overige kosten te betalen. De gemeente heeft nu, gesteund door de provincie Zuid-Holland, een verzoek gedaan aan het Ministerie van VROM om kwijtschelding dan wel een lagere bijdrage aan de bodemsaneringskosten. Tevens heeft zij uitgesproken dat de totale oppervlakte aan ingebruikzijkend of daarvoor bestemd industrieterrein gehandhaafd moet worden.

De gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel kiest voor het groei scenario. Hierbij wordt wel aangetekend dat de vrije beleidsruimte van de gemeente onvoldoende is om de becijferde financiële verplichtingen binnen een termijn van 15 jaren na te komen.

De gemeente Moordrecht heeft meegedeeld dat B. en W. gemachtigd zijn op basis van het groeiscenario nader overleg te voeren over de uitwerking van het project Hollandsche IJssel. De inpasbaarheid van een stortplaats op het grondgebied van Moordrecht, die ruimte biedt voor zowel het slib als de zellinggrond wordt sterk betwijfeld.

De gemeente Gouda stelt zich op het standpunt dat de besluitvorming over de woningbouwlocatie Gouda-West voor gaat op de ontwikkeling van een stortplaats ten behoeve van het project Hollandsche IJssel. De commissie milieu heeft zich uitgesproken voor een groeiscenario. De gemeente heeft reeds op basis van een meerjarenraming geld gereserveerd voor het project Hollandsche IJssel.

regionale waterkwaliteitsbeheerders

De hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland en het zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden hebben twijfels over de technische haalbaarheid en de financiële doelmatigheid van de maatregelen die bij de afvalwaterzuiveringsinstallaties (awzi's) zouden moeten worden getroffen om het groeiscenario te realiseren.

De overwegingen die hierbij een rol spelen zijn de mate van beïnvloeding van de Hollandsche IJssel door de lozingen van effluent (afvalwater) in verhouding tot de overige bronnen en de haalbaarheid ook deze bronnen evenredig te reduceren.

Tevens diende hierbij, met name door Rijnland, de afweging te worden gemaakt tussen de effecten van aanpak van de awzi die loost op de Hollandsche IJssel en de effecten van de aanpak van awzi's elders in het beheersgebied.

Door de waterkwaliteitsbeheerders wordt het uitgangspunt onderschreven dat lozing van het effluent geen belemmering mag vormen voor het behalen van de na te streven waterkwaliteitsdoelstelling. Met inachtneming van de reductie-doelstellingen volgens het Rijn-actieprogramma dienen eventuele verdergaande maatregelen op de awzi's zowel voor wat betreft omvang als tijdstip van realisatie, echter te passen in de sanering van de overige bronnen.

Gelet op de totale beïnvloeding van de Hollandsche IJssel zullen de technische en financiële consequenties, in relatie tot de na te streven kwaliteitsdoelstelling, nader worden uitgewerkt. de resultaten hiervan zullen richtinggevend zijn voor de inhoud van de overeenkomst.

Vooruitlopend op de uitkomsten van nader technisch onderzoek hebben de waterkwaliteitsbeheerders de volgende voorkeur uitgesproken: Rijnland voor het basisscenario, Schieland voor het groeiscenario, mits dat technisch en financieel haalbaar is, en het Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden voor het groei of groeiplus- scenario.

3. keuze van een scenario uit het Eindrapport

Geen der betrokken overheden kiest voor het multifunctionele scenario uit het Eindrapport. Het basisscenario wordt door het Rijk en de provincie als vertrek- en ijkpunt voor sanering en ontwikkeling van de Hollandsche IJssel en oevers afgewezen.

De keuze van het Hoogheemraadschap van Rijnland voor het basisscenario is ingegeven door technische en financiële overwegingen. De overige waterkwaliteitsbeheerders ontkennen deze problemen niet, maar zien kennelijk meer mogelijkheden deze problemen bij de verdere uitwerking van een groeiscenario te ondervangen. Na nader overleg is geconcludeerd dat het verantwoord is nu voor het groeiscenario te kiezen. Tevens is besloten de technische en financiële problemen nader te onderzoeken opdat de resultaten betrokken kunnen worden bij de te sluiten overeenkomst.

Een aantal gemeenten heeft gekozen voor het groei++ scenario. Daarbij heeft een rol gespeeld dat de waterkwaliteit in dit scenario voldoet aan het hoogste doelstellingsniveau, in tegenstelling tot het groei(+) scenario. In de Stuurgroep is geconcludeerd dat het bereiken van de waterkwaliteit uit het groei++/multifunctionele scenario een te ambitieuze doelstelling is gelet op de ontwikkelingen buiten het gebied en de directe invloed hiervan op de waterkwaliteit van de Hollandsche IJssel. In deze situatie is sanering van de waterbodem tot het groei++ niveau niet zinvol, omdat na sanering van de waterbodem herverontreiniging daarvan zal optreden. Voorts maakt het geheel van gemeentelijke besluiten ten aanzien van de (her)inrichting van de te saneren zellingen duidelijk dat een zo vergaande verbetering van de waterkwaliteit niet te rechtvaardigen is vanuit de door de gemeenten beoogde gebruikskwaliteit van de oevers. Om deze redenen acht de Stuurgroep een keuze voor het groei++ scenario onhaalbaar.

In het principebesluit is gekozen voor het groeiscenario uit het Eindrapport integrale studie Hollandsche IJssel, met een aantal wijzigingen voor de functies van de zellingen. Deze wijzigingen zijn aangebracht waar het in het Eindrapport aan de zelling toegekende functieniveau als vertrek- en ijkpunt voor sanering als onvoldoende realistisch wordt beschouwd. Dit resulteert in de volgende hoofdlijnen. Voor de braakliggende terreinen geldt als uitgangspunt dat deze voor wonen, recreëren of natuur dienen te worden ontwikkeld. Versterking van deze functies is nodig om de Hollandsche IJssel te ontwikkelen als "activiteitenrivier" met een evenwichtige afwisseling van de functies wonen, werken, recreëren en natuur. Voor de andere zellingen is het huidig gebruik vertrekpunt voor sanering, tenzij gemeente en provincie functiewijziging voorstaan.

De toekomstige gebruikskwaliteit van rivier en oevers wijkt door deze amendementen niet wezenlijk af van de gebruikskwaliteit van het groeiscenario. In het principebesluit wordt daarnaast niet uitgesloten dat overwegingen van soberheid en doelmatigheid nog kunnen leiden tot bijstelling. Eventuele latere bijstellingen mogen de nu gezamenlijk bepaalde na te streven gebruikskwaliteit van rivier en oevers niet schaden.

4. conclusie

In het principebesluit is gekozen voor het groeiscenario uit het Eindrapport, dat op basis van gemeentelijke besluitvorming voor een aantal zellingen is gewijzigd. In het principebesluit is wel de lijn vastgehouden dat braakliggende terreinen ontwikkeld worden voor wonen, recreatie en natuur, opdat het gewenste evenwicht ontstaat met de nu overheersende functie industrie.

TOELICHTING PRINCIPEBESLUIT

1. probleemschets en centrale doelstelling van het project

In het eindrapport Integrale aanpak Hollandsche IJssel is geschetst hoe ernstig de rivier en haar oevers verontreinigd zijn.

De waterkwaliteit is slecht; consumptie van vis uit de rivier wordt al sinds 1981 afgeraden. Belangrijkste oorzaken van de verontreiniging zijn de instroming van verontreinigd water uit de Nieuwe Maas en in mindere mate de Gouwe en de lozingen van de afvalwaterzuiveringsinstallaties. Daarnaast wordt de rivier verontreinigd door mest en bestrijdingsmiddelen bevattend polderwater, lozingen van bedrijven en huishoudens en lozingen van beroeps- en recreatievaartuigen.

De waterbodem is daardoor ook fors verontreinigd. De hoeveelheid verontreinigde baggerspecie wordt geschat op 3,3 miljoen m³.

41 zellingen (buitendijkse terreinen) langs de rivier zijn licht tot zwaar verontreinigd. Voor 33 zijn naar verwachting saneringsmaatregelen nodig. Een groot aantal van deze terreinen is sinds de jaren dertig opgehoogd met veelal vervuilde bagger of met bedrijfs-, huishoudelijk en soms zelfs chemisch afval. Na ophoging zijn ze in gebruik genomen voor woningbouw of industrie. Verwacht wordt dat bij sanering 820.000 tot 1 miljoen m³ grond afgegraven zal moeten worden.

Deze verontreinigingen leggen beperkingen op aan het gebruik en brengen een aantal risico's met zich mee. Zo is de rivier ondiep geworden door het geleidelijk afzetten van verontreinigd slib. Zolang geen oplossing is gevonden voor de berging van het slib blijft dit proces van afzetten en opwoelen doorgaan. Niet alleen de scheepvaart heeft hier last van. Vissen, zwemmen en zelfs zeilen zijn niet aan te bevelen. Ook natuurwaarden worden bedreigd door het telkens weer opwoelen van dit verontreinigde slib. Regelmatig leidt dit tot zuurstofloosheid van het water en dus sterfte (en weggroten) van vissen en planten in de Hollandsche IJssel. Ook voor de natuur en landbouw in de aangrenzende polders is de kwaliteit van het water van de Hollandsche IJssel van belang. Deze polders betrekken immers 's zomers water uit de rivier.

Sommige zellingen kunnen nu niet of nauwelijks gebruikt worden vanwege de verontreiniging. Bij een aantal daarvan kan door verspreiding van verontreinigingen via het grondwater op termijn een onbeheersbare situatie ontstaan.

In de centrale doelstelling staat voorop dat de risico's voor mens en milieu van verspreiding van verontreinigingen verwaarloosbaar moeten zijn.

Voor het water is aangegeven welke functies in ieder geval weer plaats moeten kunnen vinden op de rivier. Daarnaast is een kwalitatieve doelstelling opgenomen: het water moet voldoen aan de ecologische doelstelling van het middelste niveau. Hier wordt mee bedoeld dat gestreefd wordt naar herstel van het ecologisch functioneren van de rivier. Deze doelstelling gaat verder dan de Algemene Milieukwaliteit (AMK) (kwaliteitsdoelstelling 2000). AMK betekent simpel gezegd een minimumbeschermingsniveau. Een uitgebreide omschrijving met bijbehorende normen voor allerlei verontreinigende stoffen is te vinden in de Derde Nota Waterhuishouding van het ministerie van V en W (Tweede Kamer 1989-1990, 21.250 nr.1 en 2, blz. 275 e.v.).

In de laatste zin wordt een duidelijke koppeling gelegd tussen het milieu en ruimtelijke ordening. Concreet betekent dit dat gestreefd wordt naar het versterken van de functies natuur, recreatie en wonen langs de rivier.

2. doelstellingen per te saneren compartiment

De Hollandsche IJssel en haar oevers zijn technisch gesproken te onderscheiden in drie compartimenten (deelsystemen): de zellingen (bodem), de waterbodem en het water.

2.1. zellingen

Bij de meeste zellingen wordt voor de sanering uitgegaan van de huidige functie (bestemming) van een terrein. Is die bijvoorbeeld industrie, dan wordt de sanering zo uitgevoerd dat de industrie daar na sanering vrijwel probleemloos voortgezet kan worden. Voor de braakliggende terreinen ligt dit anders. Juist die bieden de mogelijkheid om de rivier een aantrekkelijker gezicht te geven en de functies natuur, recreatie en wonen tegen de geringste kosten te versterken.

De saneringen vallen onder de Interimwet Bodemsanering (IBS). Dat betekent dat ze moeten plaatsvinden op basis van een door de provincie of de minister van VROM goedgekeurd saneringsplan. Bij de meeste zellingen is dit plan er nog niet en moet nog het nodige onderzoek verricht worden.

Saneringen behoren sober en doelmatig te worden uitgevoerd. Van elke sanering betaalt een gemeente een bepaald drempelbedrag plus 10% en VROM de rest. Als een gemeente op te hoge kosten wordt gejaagd door bodemsaneringen, kan VROM een lagere bijdrage voor de gemeente vaststellen. Ouderkerk heeft nu zo'n verzoek lopen.

Er wordt in het principebesluit ook verwezen naar een rechtsopvolger van de IBS. Dat is noodzakelijk omdat de IBS het komende jaar zal verdwijnen. Ze wordt opgenomen in de Wet Bodembescherming. In het besluit is tenslotte de mogelijkheid opengelaten dat partijen voor een andere verdeling van de kosten kiezen. Hiermee kan worden ingespeeld op de eventuele instelling van een fonds waaruit (een deel van) de sanering bekostigd wordt.

De kosten van de bodemsaneringen worden geschat op 515 miljoen gulden.

2.2. waterbodem

In de doelstelling is sprake van "toetsingswaarden" uit de Derde nota Waterhuishouding van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Matig en ernstig verontreinigde specie vallen boven de toetsingswaarde. Concreet betekent het dat specie die slechter is dan de toetsingswaarden verwijderd moet worden. De kwaliteit van de waterbodem moet verder in ieder geval zo goed zijn, dat de nagestreefde kwaliteit van het water gerealiseerd kan worden.

De Hollandsche IJssel is in beheer bij Rijkswaterstaat. Daarom is het ministerie van Verkeer en Waterstaat verantwoordelijk voor het schoonmaken en houden van de waterbodem.

Het kan voorkomen dat door lozingen en instromingen op sommige plekken de gewenste kwaliteit van de waterbodem nog niet haalbaar is. Daarom heeft de minister de bevoegdheid voor deze plekken (tijdelijk) een lagere kwaliteitsdoelstelling te accepteren.

De vaarweg- of nautisch beheerder draagt zorg voor het op diepte houden van de vaargeul resp. de haven of afmeervoorziening. Sanering van de waterbodem in de vaargeul, haven of afmeervoorziening zal in veel gevallen een gunstig effect hebben op het onderhoudsbaggerwerk òf omdat er sprake is van achterstallig onderhoud òf omdat toekomstig onderhoudsbaggerwerk uitgespaard wordt. Het ligt in de rede dat de vaarweg- of havenbeheerder een evenredig deel van deze saneringskosten betaald.

De totale kosten van de waterbodemsanering zijn geschat op 140 à 240 miljoen gulden.

2.3. waterkwaliteit

Basiskwaliteit is een zodanige kwaliteit van het oppervlaktewater dat het ter plaatse en elders:

- geen overlast (met name stank) voor de omgeving veroorzaakt en er niet vervuild ziet;
- levenskansen biedt voor aquatische levensgemeenschappen, waarvan ook hogere organismen, zoals diverse vissoorten, deel uit kunnen maken en tevens ecologische belangen buiten het water beschermt (bijvoorbeeld van vogels en zoogdieren die waterdieren consumeren)
- mogelijkheden biedt voor bepaalde vormen van menselijk gebruik van het oppervlaktewater, waarvoor geen specifieke waterkwaliteitsdoelstellingen gelden (bron: integraal milieu-programma Water 1985-1990).

2.3.1. lozingen door afvalwaterzuiveringsinstallaties

Een belangrijke bron van verontreiniging van de rivier door vooral stikstof en fosfaten vormen de lozingen door de vijf rioolwaterzuiveringsinstallaties langs de rivier. Deze zullen dan ook moeten worden aangepakt. De installaties zijn in beheer bij de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland.

De meeste van de noodzakelijke maatregelen moeten al genomen worden op grond van het Rijn-actieprogramma. Dat is een overeenkomst tussen de betrokken ministers van de Rijnsoeverstaten van 1 oktober 1987, opgesteld door de Internationale Commissie ter bescherming van de Rijn tegen verontreiniging. In deze overeenkomst zijn ondermeer afspraken gemaakt om de belasting met schadelijke stoffen terug te dringen: in 1995 met 50 %. Voor het terugdringen van fosfaat en stikstof in de lozingen van afvalwaterzuiveringsinstallaties zijn op basis van dit programma specifieke afspraken gemaakt.

Daarnaast zijn ten behoeve van het bereiken van de centrale doelstelling van het project extra maatregelen noodzakelijk. Welke dat zijn en hoeveel ze zullen kosten wordt momenteel onderzocht. Op dit moment worden de totale kosten geschat op ongeveer 240 miljoen gulden.

2.3.2. directe lozingen door bedrijven en huishoudens

Er zijn op dit moment nog een groot aantal bedrijven en huishoudens die ongezuiverd afvalwater rechtstreeks lozen op de rivier. Ook deze bronnen van verontreiniging moeten worden aangepakt. Gestreefd wordt naar een beëindiging van alle ongezuiverde lozingen op de Hollandsche IJssel door aansluiting van de lozers op de gemeentelijke riolering of door een andere oplossing. In sommige gevallen kan het doelmatiger zijn om voor een andere oplossing te kiezen: bijv. een zuivering door het bedrijf zelf of een septic-tank voor een afgelegen woning.

Op basis van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren (WVO) is voor lozingen op de rivier een vergunning nodig van Rijkswaterstaat. Verleende vergunningen zullen worden ingetrokken dan wel in overeenstemming worden gebracht met de nieuwe situatie.

De rioleringen vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeenten. Geschat wordt dat er ongeveer 350 nieuwe aansluitingen gerealiseerd moeten worden. De kosten van riolering zijn geraamd op 7 à 10 miljoen gulden.

2.3.3. indirecte lozingen

Hiermee worden bedoeld lozingen door huishoudens en bedrijven op polderwater, dat door de poldergemalen wordt weggepompt naar de Hollandsche IJssel. De verontreinigingen uit de lozingen komen hierdoor uiteindelijk in de rivier terecht. Dit uitslaan vindt plaats in de winter en de natte zomermaanden. In droge zomermaanden wordt juist water uit de Hollandsche IJssel in de polders ingelaten.

Het waterkwaliteitsbeheer over de polderwateren die op de Hollandsche IJssel uitslaan is in handen van de hoogheemraadschappen en het zuiveringsschap. Die zijn derhalve bevoegd tot het verlenen van vergunningen op grond van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren. Gestreefd wordt naar beëindiging van deze lozingen, door aansluiting op de gemeentelijke riolering of een andere oplossing als aansluiting op de riolering niet doelmatig is (zie de vorige paragraaf).

2.3.4. verontreiniging door meststoffen, en bestrijdingsmiddelen, overige lozingen en instroming uit de Gouwe en de Nieuwe Maas

Mest en bestrijdingsmiddelen spoelen in aanzienlijke hoeveelheden van het land in de poldersloten. Daardoor raken de sloten verontreinigd. Omdat het geen lozingen zijn met behulp van bijvoorbeeld een pijp kunnen de waterschappen hier weinig of niets aan doen via de vergunningverlening op grond van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren. De uitspoeling op zich is dus niet aan te pakken.

Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij stelt regels aan het gebruik van mest en bestrijdingsmiddelen. Om de gewenste doelstellingen voor de waterkwaliteit te kunnen halen is tenminste een strikte naleving van deze regels noodzakelijk. Het ministerie van LNV zal hiervoor zorgdragen.

Een kleine bron van verontreiniging zijn de lozingen door beroeps- en recreatievaartuigen. Deze kunnen grotendeels worden voorkomen als deze boten de gelegenheid krijgen zich in de havens van hun afval te ontdoen. Provincie en Rijkswaterstaat zullen zich inspannen die voorzieningen te creëren.

Door de getijdewerking fungeert de Hollandsche IJssel elke dag als een tijdelijke berging voor

water afkomstig uit de Nieuwe Maas. Verder wordt water ingelaten uit de Gouwe via het boezemgemaal bij Gouda. Deze bronnen dienen eveneens te worden aangepakt. Voor de nieuwe Maas - de belangrijkste bron - worden via het Rijn-actieprogramma maatregelen getroffen. Met betrekking tot de Gouwe zullen nog plannen ontwikkeld worden.

3. stortlocatie

Zie de startnotitie m.e.r. depot Hollandsche IJssel die hierna volgt.

4. overeenkomst

De dertien overheden willen op basis van dit principebesluit, de inspraak hierover en nader onderzoek van een aantal aspecten een overeenkomst sluiten. Er vindt momenteel onderzoek plaats voor verschillende onderdelen van het project. Dat zijn de vorm en werkwijze van een uitvoeringsorganisatie voor het project, de technische en financiële haalbaarheid van de doelstellingen voor de waterkwaliteit en de financiële kant van het project.

STARTNOTITIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE
DEPOT HOLLANDSCHE IJSSEL

STARTNOTITIE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE DEPOT HOLLANDSCHE IJSSEL

1. de voorgenomen activiteit

Het project Hollandsche IJssel is een initiatief van dertien in de Stuurgroep Hollandsche IJssel verenigde overheden, dat zich richt op een integrale aanpak en sanering van de waterbodem en het water van deze rivier en van 41 ernstig verontreinigde buitendijkse terreinen (zellingen) langs de rivier.

Aan deze startnotitie ligt het principebesluit en de daarin door de dertien overheden gemaakte keuze voor de aanpak van de sanering ten grondslag.

De startnotitie heeft betrekking op de volgende voorgenomen activiteit: de aanleg, het gebruik, het beheer en de nazorg van een bergingsdepot voor verontreinigde baggerspecie en/of een bergingsdepot voor verontreinigde zellinggrond in de regio Hollandsche IJssel. De mogelijkheden voor een bergingsdepot worden onderzocht voor een aantal locaties in de Zuidplaspolder. Tevens wordt op basis van het provinciale plan voor de verwijdering van zuiveringsslib rekening gehouden met de berging van een hoeveelheid zuiveringsslibresiduen c.a.

2. de initiatiefnemers

Feitelijk initiatiefnemer zijn alle in de Stuurgroep Hollandsche IJssel vertegenwoordigde overheden, te weten: de ministeries van Verkeer en Waterstaat, VROM, en LNV; de provincie Zuid-Holland; de regionale waterkwaliteitsbeheerders Schieland, Rijnland en Hollandse Eilanden en Waarden; de gemeenten Gouda, Moordrecht, Nieuwerkerk a/d IJssel, Ouderkerk, Krimpen a/d IJssel en Capelle a/d IJssel. De provincie Zuid-Holland (adres: Koningskade 1, 2596 AA Den Haag) en Rijkswaterstaat, Directie Zuid-Holland treden formeel op als initiatiefnemer namens de overheden die vertegenwoordigd zijn in de Stuurgroep Hollandsche IJssel.

3. voor welk maatschappelijk probleem kan de activiteit een oplossing bieden?

Het water en de waterbodem van de Hollandsche IJssel tussen Gouda en de Nieuwe Maas zijn ernstig verontreinigd. Datzelfde geldt voor 41 buitendijkse opgehoogde terreinen langs de rivier; de zogenoemde zellingen.

Om een aantal redenen vormt de verontreiniging een probleem. In de eerste plaats levert de vervuiling gevaar op voor mens en milieu. Uit een aantal zellingen sijpelt de verontreiniging door naar het grondwater en de rivier. Ook contact met de waterbodem en het water is niet zonder risico's.

In de tweede plaats belemmert de verontreiniging een ongestoord gebruik van zellingen en rivier. Gelden voor een aantal terreinen beperkingen in het gebruik, andere kunnen zelfs helemaal niet meer gebruikt worden tot een sanering heeft plaatsgevonden. De rivier is op een aantal plaatsen moeilijk bevaarbaar omdat het normale onderhoudsbaggerwerk niet meer uitgevoerd kan worden vanwege onvoldoende bergingscapaciteit voor vervuilde specie. Zwemmen en de consumptie van vis worden ontraden.

In 1988 hebben de dertien hiervoor genoemde overheden de handen in elkaar geslagen om enerzijds de verontreiniging van de rivier en de zellingen zoveel mogelijk te verwijderen en de bronnen daarvan aan te pakken om herverontreiniging te voorkomen en om anderzijds de rivier en haar oevers inclusief de zellingen een nieuw ruimtelijk en recreatief elan te geven. In opdracht van de Stuurgroep Hollandsche IJssel, waarin de dertien overheden vertegenwoordigd zijn, is heeft de Grontmij onderzoek verricht naar o.a. de ernst en omvang van de vervuiling en de saneringsmogelijkheden. Uit dit onderzoek blijkt dat in totaal ongeveer 5,1 miljoen m³ waterbodemmateriaal en 2,5 miljoen m³ zellinggrond verontreinigd is. De Stuurgroep kiest voor een oplossing waarin al het ernstig verontreinigde waterbodemmateriaal wordt verwijderd en de zellingen zodanig worden gesaneerd dat er een verwaarloosbaar risico voor het milieu resteert. In totaal hoeveelheden uitgedrukt komt deze oplossing neer op 3,3 miljoen m³ te verwijderen

baggerspecie en 820.000 à 1.000.000 m³ zellinggrond.

Het probleem nu waarvoor de Stuurgroep zich gesteld zien is dat er enerzijds geen doelmatige en effectieve reinigings- en scheidingstechnieken bestaan voor het verontreinigde materiaal, terwijl er anderzijds geen toereikende bergingscapaciteit voorhanden is. Dit betekent dat zonder de ontwikkeling van voldoende nieuwe bergingscapaciteit de sanering van de Hollandsche IJssel onmogelijk is. Daarom hebben de overheden gezamenlijk het initiatief genomen om te onderzoeken of er in de regio een oplossing kan worden gecreëerd.

4. genomen besluiten die relevant zijn voor deze startnotitie

4.1. verontreinigde baggerspecie

Rijksbeleid met betrekking tot het herstel en het duurzaam gebruik van watersystemen, inclusief de waterbodem, is geformuleerd in het Nationaal Milieubeleidsplan en de Derde Nota Waterhuishouding. Concreet worden in het kader van laatstgenoemde nota en het op internationale verdragen berustende Rijn-Actieprogramma en het Noordzee- Actie-Plan maatregelen getroffen die de uitstoot van verontreinigingen in het jaar 1995 tot een aanvaardbaar niveau moeten hebben teruggebracht.

Voorts wordt in het Saneringsprogramma Waterbodems Rijkswateren 1991-2000 aangegeven dat de Hollandsche IJssel gesaneerd dient te worden.

Het provinciale beleid is neergelegd in de nota uitwerking baggerbeleid, die in februari 1991 door Provinciale Staten vastgesteld is. Verder is in februari 1991 het provinciale waterhuishoudingsplan Zuid-Holland vastgesteld. Daarin wordt een deel van de Zuidplaspolder aangeduid als ecologisch aandachtsgebied.

Tot 2010 bestaat er behoefte aan een forse capaciteit voor het verwerken en bergen van verontreinigde baggerspecie. Die capaciteit is nu niet voorhanden.

In de Vierde nota over de Ruimtelijke Ordening is het voornemen opgenomen om enige groot-schalige bovenregionale bergingsdepots voor verontreinigde baggerspecie aan te leggen.

4.2. verontreinigde grond

Het rijksbeleid met betrekking tot de sanering van bodemverontreiniging is neergelegd in de Interimwet Bodemsanering en de Leidraad Bodemsanering.

In het rijksbeleid wordt gestreefd naar het zoveel mogelijk reinigen van verontreinigde grond tot concentraties rond de referentiewaarde voor een goede grondkwaliteit zijn bereikt, zodat de bodem zonder restricties kan worden gebruikt. Indien voor bepaalde verontreinigingen de reinigingstechnieken binnen afzienbare tijd (ca. 5 jaar) operationeel kunnen zijn, moet de betreffende grond tijdelijk worden opgeslagen. Grond die niet reinigbaar wordt geacht komt in aanmerking voor gecontroleerd storten met inachtneming van de Richtlijn gecontroleerd storten. Deze zal binnenkort vervangen worden door het Stortbesluit. Stortplaatsen dienen voorts te voldoen aan het acceptatie-, keurings- en beoordelingsprotocol voor het toepassen van afdichtingsfolies t.b.v. bodembescherming.

In het provinciaal milieubeleidsplan worden de hoofdlijnen van het provinciale afvalbeleid geschetst. Het provinciale beleid is voorts neergelegd in de notitie het afvalstoffenbeleid met betrekking tot de verwerking van verontreinigde grond en in de verordening bedrijfsafvalstoffen.

In mei 1989 heeft de provincie Zuid-Holland de Studie Bergingslocaties Afvalstoffen (SBA) vastgesteld. Het is een verkenning van mogelijke locaties voor de berging van afvalstoffen, met uitzondering van stortlocaties voor uitsluitend chemisch afval en voor baggerspecie uit rijkswateren. De studie richt zich primair op selectie van grootschalige stortlocaties (>25 hectare) ten behoeve van de verschillende provinciale afvalstoffenplannen. De studie sluit niet uit dat naast de geselecteerde locaties, kleinere stortplaatsen (5 à 25 ha) nodig zijn voor het doeltreffend oplossen van regiospecifieke problemen.

In de studie zijn korte-, middellange- en lange-termijn locaties en voorts locaties voor baggerspecie uit niet-rijkswateren (zie par.5) geselecteerd.

Voor de korte-termijn locaties (zie par.7) zijn een aantal project-m.e.r.'s van start gegaan. Die vormen voor deze m.e.r. een autonome ontwikkeling. Daarnaast worden de zes middellange-termijn locaties onderzocht in de m.e.r. voor het plan bouw- en slooppafval. Ook dat is een ontwikkeling waar de onderhavige m.e.r. geen invloed op kan uitoefenen.

Voor de lange-termijn locaties is nog geen vervolgonderzoek gestart.

Bij de besluitvorming over de ontwikkeling van een stortplaats in de regio zullen de hiervoor genoemde uit de SBA voortvloeiende locaties worden betrokken.

4.3. t.a.v. zuiveringsslib

In het provinciale plan voor de verwijdering van zuiveringsslib c.a. 1990-1995 worden twee voorkeurslocaties aangewezen voor het storten van residuen van verbrand zuiveringsslib, alsmede voor een aantal slibsoorten die niet voor hergebruik of verbranden in aanmerking komen (drinkwaterslib, riool-, kolken- en gemalenslib en zandvangslib). Volgens het plan bedraagt de benodigde stortcapaciteit in Zuid-Holland in totaal tenminste 1.000.000 m³, te verdelen over twee stortplaatsen, uitgaande van een stortperiode van tenminste tien jaar. Een van de voorkeurslocaties ligt in Moordrecht. Het plan vermeldt, dat in goed overleg met de gemeente Moordrecht, in het kader van de sanering van de Hollandsche IJssel een andere locatie ten behoeve van een gecombineerde berging aan de orde kan komen, mits uit een MER blijkt dat deze locatie vergelijkbaar is met de voorkeurslocatie uit het zuiveringsslibplan. Op basis van het plan en het verzoek daaromtrent van de gemeente Moordrecht wordt daarom in de voorgenoemde activiteit het storten van zuiveringsslibresiduen c.a. mede betrokken.

Voor het plan is reeds een MER zuiveringsslibplan opgesteld. Voor wat betreft de berging van zuiveringsslibresiduen c.a. vormt dit milieu-effectrapport een belangrijke bouwsteen voor de onderhavige m.e.r.

4.4. ruimtelijke plannen

Er zijn verschillende vigerende ruimtelijke plannen, te weten het streekplan Zuid-Holland Oost en een aantal bestemmingsplannen. Deze zijn bepalend bij het vaststellen van de autonome ontwikkeling van het gebied.

5. beleidsvoornemens die met deze startnotitie in nauwe relatie staan

5.1. baggerspecie en verontreinigde grond

Op landelijk niveau wordt door de ministeries van VROM en Verkeer en Waterstaat het beleids-m.e.r. inzake de inrichting van depots voor de berging van baggerspecie uitgevoerd. In deze m.e.r. worden onder andere de effecten van berging onder water en berging op land onderzocht. Op grond van dit MER zal de regering in ieder geval een besluit nemen betreffende de landelijke richtlijnen voor baggerspeciedepots (de IBC-criteria: isoleren, beheersen, controleren). De richtlijnen zullen zich beperken tot niet-lokatiegebonden aspecten.

Voorts wordt op regionaal niveau door de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant en Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland gewerkt aan het Strategisch beleidsplan waterbodembaggerspecie voor de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant. Hierin wordt voor de middellange termijn van 10 à 15 jaar het beleid t.a.v. de verwijdering en verwerking van verontreinigde baggerspecie ontwikkeld. In het plan zullen de resultaten van het landelijke beleids-m.e.r. worden verwerkt.

Daarnaast is op dit moment als vervolg op de SBA in procedure de MER potentiële locaties voor het bergen van onderhoudsbaggerspecie uit niet-rijkswateren in Zuid-Holland. De hoeveelheid baggerspecie die bij de sanering van de Hollandsche IJssel vrijkomt valt in principe om twee redenen niet binnen dit initiatief. Ten eerste is er sprake van een rijkswater en daarnaast betreft het saneringsspecie.

Locatiegerichte plannen (ook met betrekking tot verontreinigde grond) worden in par.8 belicht.

5.2. ruimtelijke plannen

ruimtelijke claims op de Zuidplaspolder en andere locaties

Er zijn een groot aantal plannen, die met ruimtelijke claims op de Zuidplaspolder leggen. De plannen hebben betrekking op functies als natuurontwikkeling, woningbouw (Gouda West), glastuinbouw, stortplaats, spoorwegen etc. Op rijksniveau zijn de Vierde Nota over de ruimtelijke Ordening Extra en de uitwerking Groene Hart in procedure gebracht.

De Stuurgroep Hollandsche IJssel acht het gewenst in deze m.e.r. rekening te houden met de mogelijke realisatie van een woonwijk Gouda-West in de Zuidplaspolder. Daarom worden drie varianten voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van het gebied in de onderhavige m.e.r. betrokken: geen woningbouw in de polder; een ontwikkeling met maximaal 3000 woningen (doortrekking huidig streekplanbeleid) en een ontwikkeling ter grootte van maximaal 4500 woningen (regionale opvangtaak voor Gouda).

De besluitvorming over deze woningbouwlocatie wordt gezien als een autonome ontwikkeling voor deze m.e.r.

6. herkomstgebied van het materiaal voor het depot

Het herkomstgebied van de verontreinigde grond en de baggerspecie is eenvoudig te omschrijven. De baggerspecie is afkomstig uit de Hollandsche IJssel vanaf de Waaiersluis bij Gouda met inbegrip van de zijarmen tot aan de Nieuwe Maas. De zellinggrond bestaat uit al het materiaal dat bij de sanering van de zellingen langs de Hollandsche IJssel wordt verwijderd. De zuiveringsslibresiduen c.a. zijn afkomstig uit het zuid-oostelijk deel van de provincie Zuid-Holland.

7. de te verwachten hoeveelheden en kwaliteiten baggerspecie, zellinggrond en zuiveringsslibresiduen c.a. en de benodigde oppervlakte

Uit het eindrapport blijkt dat er rekening moet worden gehouden met een te verwijderen hoeveelheid baggerspecie in de orde van grootte van 3.300.000 m³. Dit betreft matig verontreinigde en lokaal ernstig verontreinigde baggerspecie (respectievelijk klasse 3 en 4 specie). Aan zellinggrond zal ongeveer 820.000 à 1.000.000 m³ verwijderd worden, hiervan kan de helft aangemerkt worden als chemisch afval van de lichtste categorie (klasse C3 op basis van de Wet chemische Afvalstoffen) en de helft als afval vallend onder de Afvalstoffenwet.

De zuiveringsslibresiduen c.a. bestaan uit de asresten van verbrand zuiveringsslib en voorts een beperkte hoeveelheid niet verbrandbare slibsoorten: riool-, kolken- en gemalenslib en zandvangslib. De totale te storten hoeveelheid zuiveringsslibresiduen c.a. bedraagt ongeveer 730.000 m³. Voor de zellinggrond bedraagt de benodigde oppervlakte van een afvalberging afhankelijk van de hoeveelheden en de storthoogte (10 of 15 meter) tussen de 12 en 20 hectare, voor de baggerspecie afhankelijk van de diepte van de berging (10 of 15 meter) tussen de 40 en 60 hectare en voor de zuiveringsslibresiduen 11 hectare.

De benodigde oppervlakte voor één stortplaats voor alle afvalsoorten te samen is ongeveer 60 à 80 hectare.

8. noodzaak ontwikkeling bergingslocatie

De Stuurgroep heeft onderzoek laten verrichten naar de mogelijkheden om door middel van reinigings-, verwerkings- en scheidingstechnieken de hoeveelheid te bergen materiaal te verminderen.

Bij de huidige stand van de techniek kunnen de zellinggrond, de baggerspecie en de zuiveringsslibresiduen vanwege zowel de soorten als de variatie in verontreinigingen niet of nauwelijks gereinigd worden.

Voorts is het waarschijnlijk slechts zeer beperkt mogelijk klasse 3 van klasse 4 specie en AW- van WCA-materiaal te scheiden. Er moet daarom vanuit worden gegaan dat het niet haalbaar is

bijvoorbeeld klasse 3 specie in deponie X en klasse 4 specie in deponie Y te storten. Aangezien het niet reëel is op nu nog onbestaande of onbetaalbare oplossingen te vertrouwen, wordt er ten behoeve van deze m.e.r. van uitgegaan dat de in paragraaf 7 genoemde hoeveelheden gestort zullen moeten worden.

In opdracht van de Stuurgroep is onderzocht welke (potentiële) bergingscapaciteit voor de zellinggrond en de baggerspecie voorhanden is. Daarbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen bestaande stortlocaties en in ontwikkeling zijnde locaties. Als beoordelingscriteria zijn gehanteerd: acceptatiebeleid, capaciteit en bereikbaarheid.

Voor de opslag van baggerspecie zijn twee depots ingericht op de Maasvlakte: de Slufter en de Papegaaiebek. De Slufter is echter primair bedoeld voor onderhoudsspecie van klasse 2 en 3, terwijl de Papegaaiebek uitsluitend klasse 4 accepteert en een (al vrijwel volledig gereserveerde) capaciteit heeft van 1 miljoen ton.

In studie is de grootschalige berging Hollandsch Diep (capaciteit 10 tot 30 miljoen m³). Deze is gericht op verontreinigde specie afkomstig uit het zuidelijk deel van het benedenrivierengebied.

De Derde Merwedehaven zal een capaciteit van ongeveer 1.000.000 m³ bieden voor klasse 4 specie. Deze capaciteit is echter gereserveerd ten behoeve van andere projecten.

Elders is noch binnen, noch buiten Zuid-Holland capaciteit beschikbaar voor Hollandsche IJsselspecie.

Bestaande depots waar verontreinigde grond kan worden opgeslagen zijn de VBM en Het Hoge Bergsche Bos.

De VBM is bedoeld voor bedrijfsafvalstoffen en heeft daarnaast een zeer beperkte mogelijkheid tot het opslaan van verontreinigde grond. In het Hoge Bergsche Bos is slechts zeer beperkte capaciteit beschikbaar, terwijl het acceptatiebeleid WCA-stoffen uitsluit.

In ontwikkeling zijn de als korte-termijn locaties in de SBA opgenomen stortplaatsen Lickebaert, uitbreiding Zoetermeer Noord-West, Noordpunt Oostabtpolder en Derde Merwedehaven. Op dit moment wordt gewerkt aan het MER ten behoeve van de inrichting van een grootschalige stortplaats in het Lickebaert gebied met een capaciteit van ca. 14 miljoen ton. Hier zullen bouw- en sloopafval, een aantal soorten bedrijfsafvalstoffen en een beperkte hoeveelheid verontreinigde grond geborgen kunnen worden. Het acceptatiebeleid sluit WCA-grond uit. Om die reden en de beperkte capaciteit voor verontreinigde grond kan deze stortplaats geen afdoende oplossing bieden.

De uitbreiding van de afvalberging Zoetermeer Noord-West met een stortcapaciteit van 1,1 miljoen m³ is bestemd voor bouw- en sloopafval, bedrijfsafvalstoffen en daarmee vergelijkbare stoffen. Verontreinigde grond noch WCA materiaal komen in aanmerking voor stort op deze deponie.

Verder is in ontwikkeling de stortplaats Noordpunt Oost-Abtspolder met een capaciteit van ongeveer 2,3 miljoen ton. De stortplaats is bedoeld voor verontreinigde grond, inclusief WCA-grond. De stortplaats zal echter naar verwachting slechts vijf jaar in gebruik zijn, terwijl de saneringsperiode voor het project Hollandsche IJssel vijftien jaar bedraagt.

Vergevorderd is de ontwikkeling van de Derde Merwedehaven. De stortplaats krijgt een totale capaciteit van 9 miljoen ton. Voor de stortplaats wordt het volgende acceptatiebeleid gehanteerd. Toegestaan worden: bouw- en sloopafval, kolenreststoffen, bedrijfsafvalstoffen, (gerijpte) baggerspecie, reststoffen van afvalverbranding en verontreinigde grond. De capaciteit voor verontreinigde grond staat nog niet vast. Wel is in een convenant vastgelegd dat geen WCA-grond zal worden geaccepteerd.

Op basis van de Studie Bergingslocaties Afvalstoffen worden de zes daarin geselecteerde middellange-termijn locaties onderzocht in de m.e.r. voor het plan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval en daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen. Het zijn de volgende grootschalige locaties van meer dan 25 hectare:

1. Buiten Nieuwlandse Polder (Rotterdam). 200 hectare;
 2. Geervliet Oost (Bernisse en Spijkenisse). 40 hectare;
 3. Groenstrook Rijeroord (Rotterdam en Ridderkerk). 60 hectare;
 4. Hogeboomseweg Wassenaar;
 5. Bergschenhoek Oost (Hoge Bergsche Bos e.o.). 200 hectare;
 6. Voorweg Zoetermeer (Zoetermeer West): 200 hectare.
- Afhankelijk van de uitkomsten van die m.e.r. zullen deze locaties verder ontwikkeld worden. Realisatie staat nu echter nog geenszins vast.

Geconcludeerd kan worden dat er vrijwel geen bestaande capaciteit is en dat er op korte termijn onvoldoende capaciteit voor WCA-grond gerealiseerd zal worden. Voorts is de ontwikkeling van middellange-termijn locaties zowel qua acceptatiebeleid, capaciteit als realiseringstermijnen nog onzeker.

Het is daarom noodzakelijk de mogelijkheden te onderzoeken om bergingscapaciteit te realiseren ten behoeve van het project Hollandsche IJssel voor zowel de vrijkomende baggerspecie als de zellinggrond.

9. de regio als zoekgebied

Met deze m.e.r. wordt beoogd te onderzoeken of de regio voor de stortproblematiek oplossingen kan bieden. De reden dat geen stortlocaties buiten de regio in deze m.e.r. worden onderzocht, is dat die al in andere m.e.r.'s en plannen van rijk en provincie worden meegenomen. Bij de uiteindelijke besluitvorming zullen de inzichten uit deze andere milieu-effectrapporten, onderzoeken en plannen uiteraard worden betrokken.

10. te onderzoeken locaties in de regio

10.1 zellingen

Het ligt voor de hand om te onderzoeken of een of meer van de 41 zellingen (ongecontroleerde stortplaatsen) als gecontroleerde stortplaats voor alle andere ingericht zou kunnen worden.

Berging van alle verontreinigde zellinggrond vergt een oppervlakte van tenminste 12 hectare.

Onderzoek naar de locaties is alleen zinvol geacht indien de locatie tenminste een oppervlakte van 6 hectare heeft. Na toetsing aan dit criterium resteren 11 zellingen. Van deze 11 vallen er 9 af vanwege de huidige gerealiseerde bestemming (bedrijven, woningen).

Twee terreinen (Loswal III in Capelle en Schanspolder in Ouderkerk) komen dan nog in aanmerking.

De beschikbare ruimte in de Schanspolder is nu circa 5 hectare en in Loswal III circa 9 hectare.

Uit een in 1985 verricht onderzoek blijkt dat de Schanspolder vanwege de bodemopbouw ter plekke, die leidt tot aanzienlijke zettingen en zettingsverschillen, milieuhygiënisch minder geschikt is om als stortplaats te worden ingericht (onderzoek inzake een tijdelijke opslagplaats voor verontreinigde grond in de voormalige Schanspolder; Grontmij 1985).

Loswal III ligt in het stedelijk gebied, hetgeen vestiging van een stortplaats minder gewenst maakt.

Geconcludeerd moet worden dat geen van de zellingen als bergingslocatie in aanmerking komt.

10.2. locaties uit het Eindrapport

De Stuurgroep heeft in het kader van het project daarnaast laten onderzoeken welke locaties binnen de regio in aanmerking zouden kunnen komen voor een bergingsdepot, waarin zowel de zellinggrond als de baggerspecie kan worden opgeslagen, met als doelstelling een redelijk aantal locaties te selecteren. Het locatie-onderzoek heeft in een drietal fasen plaatsgevonden.

In de eerste fase heeft een negatieve selectie plaatsgevonden. Eerst zijn een aantal functies beschreven, die niet te verenigen zijn met een stortlocatie. Dat zijn: wonen, bedrijven, recreatie, natuur, glastuinbouw, waterwinning, stiltegebied en agrarisch gebied met natuur- en landschapswaarden (ANL-gebied). Toetsing aan deze functies heeft ertoe geleid dat een aantal ongeschikte gebieden is afgevalen.

In de tweede fase zijn de overblijvende gebieden nader beoordeeld aan de hand van een aantal beoordelingscriteria, die betrekking hebben op: visueel-ruimtelijke inpasbaarheid, draagkracht van de bodem, geohydrologische situatie, nabijheid van gevoelige bestemmingen, bereikbaarheid en oppervlakte.

In het Eindrapport wordt geconcludeerd dat de locaties in de Krimpenerwaard ongeschikt zijn, vanwege de matige geohydrologische gesteldheid en draagkracht van de bodem en de grote landschappelijke waarde van het gebied.

De locaties in Hitland scoren ook slecht op de punten draagkracht en geohydrologische gesteldheid. Daarnaast geldt voor deze locaties dat ze deel uitmaken van een inmiddels vrijwel afgerond recreatiegebied. Volgens de systematiek van het onderzoek van de Grontmij zou dit gebied voorts als bestaand recreatiegebied dienen af te vallen.

De Oostpolder in Schieland komt eveneens qua draagkracht en de geohydrologische situatie matig uit het onderzoek te voorschijn. Daarnaast is de planologische ligging tussen Gouda en de hierop te oriënteren woonwijk Gouda-West ongunstig.

De door infrastructuur doorsneden locaties in de Groene Zoom tussen Capelle en Nieuwerkerk aan den IJssel voldoen duidelijk niet aan de oppervlakte eis van tenminste 60 hectare. Het per locatie beschikbare oppervlak lijkt door de vorm bovendien technisch slechts beperkt bruikbaar. Voor de locaties tussen Rijksweg en spoorlijn geldt dit eveneens met uitzondering van locatie 41. Bovengenoemde gebieden worden in het eindrapport ongeschikt geacht.

Het Eindrapport noemt vijf locaties die als meest geschikte uit het onderzoek naar voren komen. Daarvan scoorden in de derde fase de locaties 1 en 5 het beste vanwege de bereikbaarheid vanaf de rivier en de landschappelijke inpasbaarheid.

Indien rekening wordt gehouden met de mogelijke realisering van Gouda-West gaat vooral de locatie 4 relatief beter scoren op de punten landschappelijke inpasbaarheid en bereikbaarheid. Van de locaties 1 t/m 5 uit het Eindrapport blijken in alle gevallen de locaties 2 en 3 het slechtst te scoren. Er is voor de Stuurgroep dan ook geen reden om deze locaties in de m.e.r. te onderzoeken.

Sedert het uitbrengen van het Eindrapport is het aantal nota's dat meer of minder concrete claims legt op het gebied tussen de Hollandsche IJssel en de spoorlijn Gouda-Rotterdam nog belangrijk toegenomen.

Met het oog op deze ontwikkelingen is het wenselijk naast het in het Eindrapport geselecteerde gebied extra locaties in de m.e.r. te onderzoeken. Het betreft de locaties ten westen van de spoorlijn Rotterdam-Gouda waarvan in het Eindrapport werd geconcludeerd dat zij vanuit technische en landschappelijke overwegingen zeker niet beter en vanuit een oogpunt van bereikbaarheid wat slechter scoren dan de hiervoor genoemde locaties 1 t/m 5.

Voor dit bereikbaarheidscriterium geldt echter het volgende. De baggerspecie zal of per pijpleiding of per schip worden afgevoerd. Op technische gronden is er geen maximumlengte voor zo'n pijpleiding vast te stellen. Wel lopen de kosten natuurlijk op naarmate de leiding langer is en het aantal keren dat andere infrastructuur moet worden gekruist. Naar alle locaties kan zo'n pijpleiding echter worden aangelegd.

Voor de zellinggrond is de ontsluiting over de (spoor)weg maatgevend, omdat deze per vrachtwagen (of as) wordt afgevoerd. Alle locaties zijn per weg bereikbaar.

Technisch is het derhalve niet noodzakelijk de locaties ten westen van de spoorlijn Rotterdam-Gouda af te voeren.

Daarom wenst de Stuurgroep ook de locaties ten westen van de spoorlijn (30, 31, 32, 37 en 41) in deze m.e.r. te onderzoeken.

10.3. conclusie

De Stuurgroep concludeert in lijn met het Eindrapport dat het niet zinvol is de locaties in de Krimpenerwaard, Hitland, de Oostpolder in Schieland, de locaties in de Groene Zoom en de locaties tussen de rijksweg en de spoorlijn met uitzondering van locatie 41 in de m.e.r. nader te onderzoeken.

Op grond van het onderzoek en de hiervoor geschetste afweging hebben de in de Stuurgroep vertegenwoordigde overheden besloten de locaties 1, 4 en 5 uit het eindrapport en de locaties 30, 31, 32, 37 en 41 op hun geschiktheid voor de berging van zowel de baggerspecie als de zellinggrond te onderzoeken (zie kaartbijlage).

11. te onderzoeken alternatieven en varianten

Het hoofdalternatief voor het te storten materiaal betreft een berging waarin alle baggerspecie, zellinggrond en zuiveringsslibresiduen c.a. worden opgeslagen, met afzonderlijke compartimenten voor enerzijds de baggerspecie en anderzijds de zellinggrond en zuiveringsslibresiduen c.a.

De m.e.r. is opgesplitst gedacht in twee fases.

In de eerste fase wordt binnen elk van de op kaart I aangeduide zoeklocaties, alsmede eventueel een combinatie van aan elkaar grenzende zoeklocaties, een locatie-alternatief geselecteerd en globaal onderzocht.

Op basis van de resultaten van de eerste fase van het MER worden verschillende technisch uit te werken stortalternatieven door de initiatiefnemer gekozen en in de tweede fase op vergunning-niveau uitgewerkt en onderzocht. Onder stortalternatief wordt verstaan een combinatie van varianten m.b.t. locatie, soorten te storten materiaal en bergingssysteem.

Ten behoeve van de uit te werken stortalternatieven worden de volgende bergingsvarianten onderzocht:

- voor de baggerspecie:
 - a. storten in een te graven waterplas door het verondiepen van deze plas;
 - b. storten in een te graven waterplas door het opvullen van deze plas;
 - c. storten op het maaiveld.
- voor de zellinggrond en de zuiveringsslibresiduen:
 - a. gemengd storten op het maaiveld in één compartiment;
 - b. ongemengd storten op het maaiveld in gescheiden compartimenten.

De m.e.r. wordt zo opgezet dat de resultaten ook bruikbaar zijn, indien de initiatiefnemer besluit slechts de baggerspecie of de zellinggrond al dan niet in combinatie met de zuiveringsslibresiduen c.a. te storten.

Het zogeheten nul-alternatief geldt als referentiekader voor de beschrijving van de overige alternatieven. Bij het nul-alternatief wordt voor de hoeveelheden vrijkomende baggerspecie en zellinggrond uitgegaan van de ontwikkeling van het Hollandsche IJsselgebied zonder integrale saneringsoperatie. Dat wil zeggen dat er van wordt uitgegaan dat het bestaande beleid (bijvoorbeeld in het kader van de IBS) wel wordt voortgezet, maar dat het door de Stuurgroep voorgestane scenario niet als zodanig wordt uitgevoerd. Voorts gaat het nul-alternatief voor wat betreft de ruimtelijke situatie uit van de autonome ontwikkeling van het gebied zoals voorzien in het vigerende streekplan en per 1-1-1991 vigerende bestemmingsplannen. Voor de locaties 4 en 5 wordt de afvalberging afgezet tegen de als autonoom te beschouwen ontwikkeling ten westen van Gouda. Gelet op de stand van de besluitvorming over deze woningbouwlocatie wordt rekening gehouden met de volgende varianten:

- geen woningbouw;
- een locatie met een maximale omvang van 3000 woningen;
- een locatie met een maximale omvang van 4500 woningen.

Er wordt ook een meest milieuvriendelijk alternatief ontwikkeld, onder andere rekening houdend met (extra) milieubeschermdende maatregelen.

In hoeverre verdere alternatieven aan de orde zullen komen hangt af van de door het bevoegd gezag te geven richtlijnen voor de onderhavige mer-procedure.

12. te onderzoeken milieu-effecten

De volgende aspecten zijn van belang:

- bodem, grondwater, oppervlaktewater en lucht (abiotische aspecten);
- opbouw van de betreffende ecosystemen, ecologische relaties en infrastructuur (biotische relaties);
- landschappelijke en cultuurhistorische aspecten;
- gebruiksfuncties;
- verkeers-, geluid- en andere vormen van hinder.

In de door de bevoegde instanties op te stellen richtlijnen voor de milieu- effectrapportage zal uitvoerig worden ingegaan op de wijze waarop deze aspecten in de m.e.r. onderzocht moeten worden. Op basis van deze richtlijnen zullen de initiatiefnemers het onderzoek laten verrichten.

13. procedurele zaken

Het oprichten van een afvalstoffeninrichting met een capaciteit van meer dan 500.000 m³ en het oprichten van een inrichting voor de opslag van chemische afvalstoffen, indien de inrichting daar hoofdzakelijk voor is bestemd, zijn verplichtig. Dat wil zeggen dat geen vergunning verleend mag worden voordat de m.e.r.procedure is doorlopen. Als verplichtige besluiten gelden respectievelijk de aanvraag van de vergunning tot het oprichten van een afvalstoffeninrichting o.g.v. de Afvalstoffenwet en de aanvraag om ontheffing van het verbod op storten van chemisch afval o.g.v. de Wet Chemische Afvalstoffen (WCA).

Nadat de initiatiefnemer deze startnotitie heeft ingediend volgt een inspraak en adviesperiode. De tot vergunningverlening bevoegde instanties krijgen vijf maanden de tijd om richtlijnen voor het milieu-effectrapport op te stellen.

Na vaststelling van de richtlijnen kan de initiatiefnemer het MER gaan opstellen. Hiermee zal ongeveer een jaar gemoeid zijn. Vervolgens dient de initiatiefnemer het MER in bij de bevoegde instanties. Daarna volgt een aan de vergunningverlening gekoppelde inspraak- en adviesronde.

In deze m.e.r.procedure zijn de bevoegde instanties:

- de provincie Zuid-Holland, voor de vergunning op basis van de Afvalstoffenwet en de eventuele vergunning op basis van de Ontgrondingenwet;
- het ministerie van VROM, voor de ontheffing op basis van de Wet Chemische Afvalstoffen;
- Rijkswaterstaat (bij lozing op de Hollandsche IJssel) dan wel het Hoogheemraadschap Schieland (bij lozing op andere wateren) voor de vergunning op basis van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren.

De provincie Zuid-Holland treedt op als coördinerend bevoegd gezag.

De verplichtige besluiten vallen onder hoofdstuk 3 van de Wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne (WABM). Dat betekent dat de m.e.r.procedure zoals genoemd in hoofdstuk 4A van de WABM gekoppeld wordt aan de WABM-vergunningenprocedure van hoofdstuk 3 (zie bijlage).

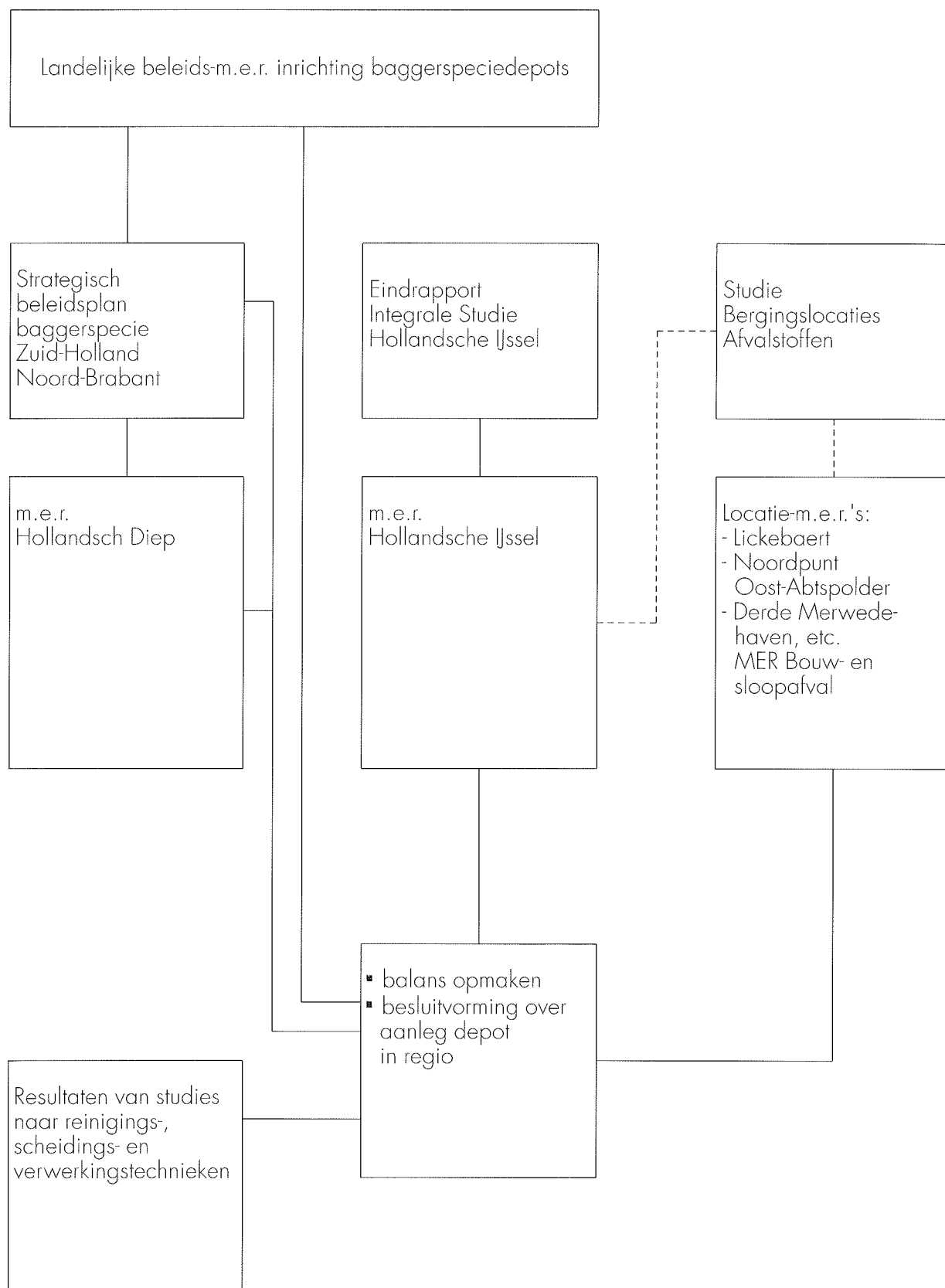
BIJLAGE: PROCEDURE MER DEPOT HOLLANDSCHE IJSSEL

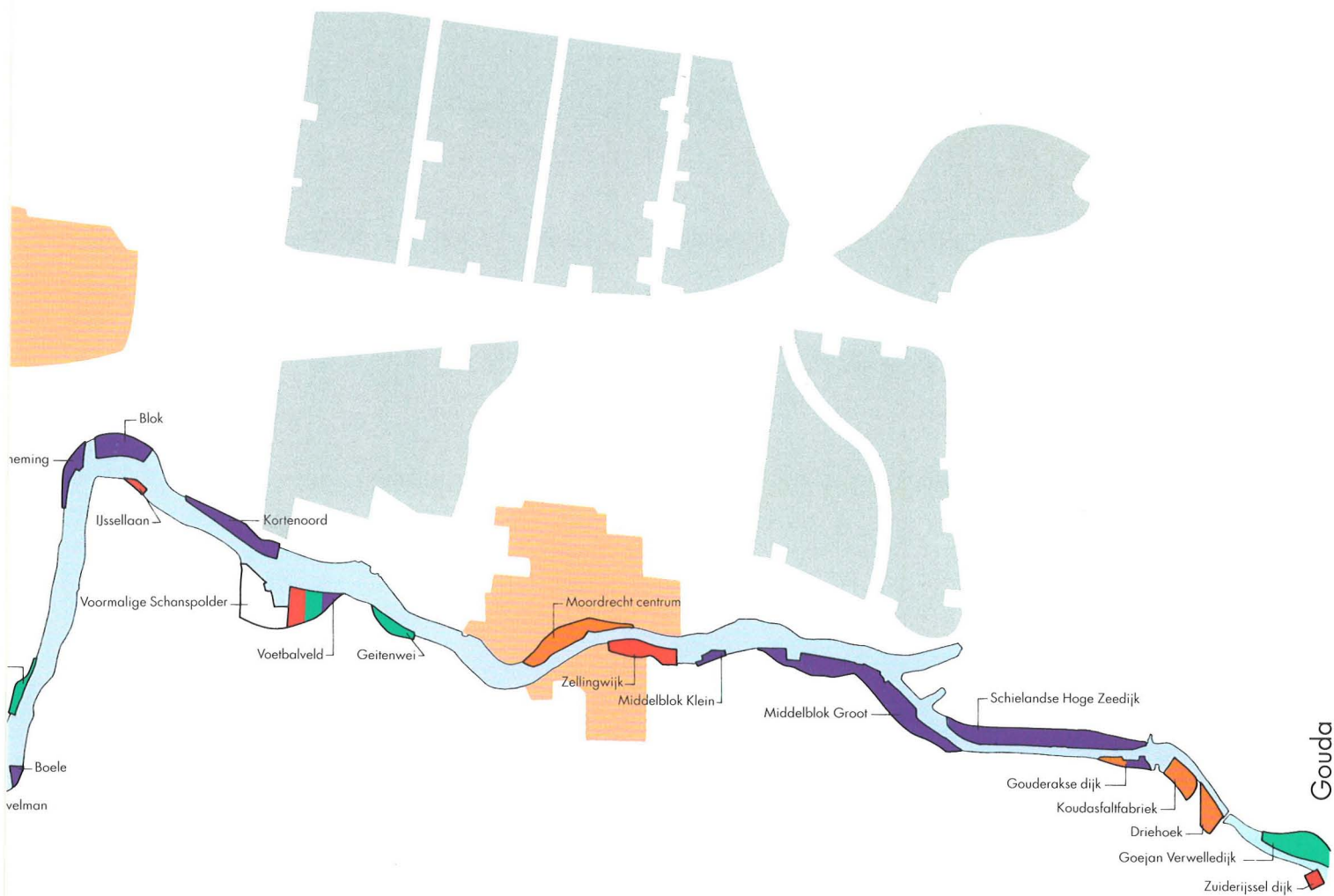
milieu-effectrapportage

vergunningverlening WABM

termijnen	initiatiefnemer	bevoegd gezag	anderen	initiatiefnemer	bevoegd gezag	anderen	termijnen
	startnotitie						
		bekendmaking					
1 maand			inspraak/ advies				
2 maanden na bekendmaking			advies over richtlijnen van commissie MER				
uiterlijk 5 maanden na bekendmaking		richtlijnen					
duurt circa een jaar	opstellen MER			opstellen vergunning-aanvraag			
		bekendmaking MER			bekendmaken aanvraag		
1 maand			inspraak/ advies			bezwaar/ advies	1 maand
2 maanden na bekendmaking			toetsingsadvies commissie MER				
					opstellen ontwerpbeschikking		
						bezwaar/ advies	2 weken
					beschikking		binnen 7 maanden na bekendmaking aanvraag
						beroep	1 maand
					definitieve beschikking		
	evaluatie milieu-gevolgen			uitvoering			

MER HOLLANDSCHE IJSSEL EN BESLUITVORMING

Capelle

